

КОМУНАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«ЧЕРКАСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ ІНСТИТУТ ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ОСВІТИ
ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЧЕРКАСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ»

СХВАЛЕНО

Вченою радою КНЗ «Черкаський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників
Черкаської обласної ради»
Протокол від 18.12.2025 №5

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. ректора КНЗ «Черкаський
обласний інститут післядипломної
освіти педагогічних працівників
Черкаської обласної ради»
Наталія ЧЕПУРНА
Наказ від 26.12.2025 № 127

ПРОГРАМА

**підвищення кваліфікації вчителів мистецтва
закладів загальної середньої освіти
«РЕАЛІЗАЦІЯ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ У ДРУГОМУ
ЦИКЛІ БАЗОВОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ (ПРЕДМЕТНЕ НАВЧАННЯ У
7-9 КЛАСАХ) НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ»**

Розробники: комунальний навчальний заклад «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради» (Лемешева Н.А., методист відділу координації професійного розвитку керівників закладів та співпраці з методичними службами комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»).

Напрямок підвищення кваліфікації: сучасні підходи до навчання в Новій українській школі на рівні базової середньої освіти

Розроблено на основі типової програми: Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти (наказ МОН від 12.10.2022 № 904).

Термін дії програми: з 26.12.2025 до 26.12.2030 року.

Рецензенти:

Назаренко Галина, доктор педагогічних наук, професор, проректор із науково-методичної роботи комунального навчального закладу «Черкаський обласний інститут післядипломної освіти педагогічних працівників Черкаської обласної ради»;

Козова Олена, заступник директора з навчально-виховної роботи комунального закладу «Смілянський мистецький ліцей «Успіх»»

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Актуальність програми. В умовах сучасних суспільних змін та цифрових викликів зростає значення мистецької освітньої галузі як простору формування культурної ідентичності, творчого мислення й ціннісних орієнтацій особистості. Сучасний учитель мистецтва має бути готовим до реалізації державних освітніх стандартів, упровадження інклюзивного підходу та ефективного використання цифрових і дистанційних технологій.

Програма підвищення кваліфікації вчителів мистецтва закладів загальної середньої освіти «Реалізація мистецької освітньої галузі у другому циклі базової середньої освіти (предметне навчання у 7-9 класах) Нової української школи» (далі – Програма) спрямована на підготовку вчителів до роботи за новим Державним стандартом базової середньої освіти в контексті вимог законодавства, зокрема Конституції України, законів України «Про освіту», «Про повну загальну середню освіту», та на виконання заходів державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа», з урахуванням положень: постанов Кабінету Міністрів України від 14 грудня 2016 року № 988-р «Про затвердження Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року», від 21 серпня 2019 року № 800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних та науково-педагогічних працівників», професійного стандарту за професією «Вчитель закладу загальної середньої освіти», затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 29 серпня 2024 року № 1225, інших нормативно-правових актів, що регулюють діяльність вчителя та з урахуванням європейського вектора розвитку освіти України, стратегії реформування галузі освіти в Україні, новітніх зарубіжних і вітчизняних наукових розробок, кращих практик у галузі освіти та професійного розвитку педагогів.

Цільова група: вчителі мистецької освітньої галузі закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), які забезпечують реалізацію державного стандарту базової середньої освіти в другому циклі базової середньої освіти (базове предметне навчання).

Обсяг (тривалість): 30 годин (1 кредит ЄКТС).

Особливості реалізації програми: інтенсивна форма (1-2 тижні (навчальний тиждень понеділок - субота)).

Для реалізації програми залучаються тренери-педагоги, які пройшли відповідне навчання або підготовку за змістом програми.

Форма підвищення кваліфікації: інституційна, дистанційна у синхронному режимі (онлайн).

Слухачі за відсутності технічної можливості бути присутнім на занятті синхронно (зокрема через знеструмлення) отримують відеозапис заняття.

Мета підвищення кваліфікації: розвиток професійних компетентностей вчителів мистецтва щодо реалізації Держстандарту в 7–9

класах НУШ, вдосконалення методик предметного навчання та інструментів створення творчого освітнього середовища для самовираження учнівства.

Завдання підвищення кваліфікації:

- поглиблення знань нормативно-правового забезпечення базової освіти, вимог Державного стандарту та засад Концепції НУШ для ефективної реалізації другого циклу навчання;
- розуміння психолого-педагогічних особливостей та освітніх потреб учнівства 7-9 класів як фундаменту для побудови їхніх індивідуальних освітніх траєкторій;
- оволодіння навичками моделювання авторських та адаптації модельних навчальних програм із мистецтва, а також здійснення комплексного педагогічного дизайну сучасного уроку.
- формування здатності до гнучкого коригування освітнього процесу та адаптації методів навчання відповідно до пізнавальних можливостей і досягнень здобувачів освіти;
- готовність до впровадження інноваційних методик, цифрових інструментів та електронних ресурсів для розвитку ключових компетентностей і наскрізних умінь через мистецьку діяльність;
- удосконалення спроможності організовувати безпечно, стимулювальне освітнє середовище, що мотивує підлітків до творчості, активної взаємодії та безперервного саморозвитку.

Перелік компетентностей, що удосконалюватимуться: предметно-методична компетентність (А2), інформаційно-цифрова компетентність (А3), емоційно-етична компетентність (Б2), здатність до навчання впродовж життя (Д1).

Очікувані результати підвищення кваліфікації:

знання нормативно-правового забезпечення, вимог Державного стандарту, засад Концепції НУШ та актуальних стратегій навчання, що визначають зміну освітніх пріоритетів у другому циклі базової середньої освіти;

розуміння освітніх потреб і результатів учнівства 7-9 класів як орієнтира для реалізації особистісно орієнтованого підходу, побудови індивідуальної освітньої траєкторії та досягнення стандартів якості мистецької освіти;

вміння моделювати авторські й адаптувати модельні навчальні програми, застосовуючи інтегративний підхід та STEAM-технології, а також здійснювати комплексний педагогічний дизайн уроків мистецтва на засадах міжгалузевої взаємодії;

здатність гнучко коригувати освітній процес, використовуючи інструменти компетентнісного та діяльнісного підходів, забезпечуючи адаптивність педагогічного впливу відповідно до можливостей і досягнень здобувачів освіти;

готовність застосовувати інноваційні технології (проблемне, проєктне та кооперативне навчання) для формування ключових компетентностей і

наскрізних умінь, а також використовувати електронні освітні ресурси для активного обміну досвідом у професійній спільноті;

спроможність організувати ефективну взаємодію та перформативні практики, застосовувати технології глибинного навчання для розвитку критичного й креативного мислення учнівства у безпечному та стимулювальному освітньому середовищі.

Система та критерії оцінювання результатів підвищення кваліфікації побудовано на компетентнісному підході та передбачає перевірку теоретичних знань, оцінювання здатності застосовувати здобуті знання на практиці. Результати навчання за програмою оцінюватимуться за бальною шкалою.

Інструментарій оцінювання результатів навчання:

- тестування (прохідний поріг - 75%);
- рефлексія якості навчання за програмою курсу (Google-форма).

Документ про підвищення кваліфікації: сертифікат, технічний опис, дизайн, спосіб виготовлення, порядок видачі якого відповідає вимогам постанови Кабінету Міністрів України від 21.08.2019 №800 «Деякі питання підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників» (зі змінами).

Вартість: 470 грн.

2. НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Програмою передбачено інтерактивні лекційні та практичні заняття, а також самостійна робота слухачів. Особливістю практичних занять є спільне виконання завдань, проведення досліджень, аналіз конкретних ситуацій і розв'язання професійних кейсів, що безпосередньо базуються на технологіях проблемного, проєктного та кооперативного навчання.

Самостійна робота передбачає індивідуальну роботу з нормативними документами, аналіз методик, практик та можливостей закладу освіти для реалізації міжгалузевої взаємодії та STEAM-підходів.

Оцінювання результатів навчання здійснюється на основі виконання практичних робіт (60% успіху) та фінального тестування (40% успіху). Заходами підсумкового контролю є тестування та самооцінювання навчання за програмою (Google-форми), що сприятимуть комплексній оцінці засвоєння матеріалу й формуванню навичок систематизації та аналізу отриманих знань.

Зміст програми складається з 2 модулів та 9 взаємопов'язаних тем. Після реалізації освітньої траєкторії курсу слухачі складають підсумковий тест із 20 питань (максимальна кількість балів, яку можуть отримати учасники, – 28 балів, прохідний бал – 21). Учасники, які успішно пройшли навчання, склали підсумковий тест та заповнили форму самооцінювання, отримують сертифікат.

Кількість годин, що відводиться на засвоєння змісту Програми, складає 30 год, з них: 10 год – лекційні заняття, 11 год – практична робота, 7 год – самостійна робота, 2 год – контрольні заходи.

НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

Назва навчальних тем	Кількість годин				
	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота	Контрольні заходи	Усього
МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади сучасних підходів у мистецькій освітній галузі					
Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання. Зміна освітніх пріоритетів у НУШ	2	1	1		4
Тема 1.2. Компетентнісний та діяльнісний підходи в мистецькій галузі	1	2	1		4
Тема 1.3. Особистісно орієнтований та інтегративний підходи у навчанні мистецтва	1	2	1		4
Тема 1.4. Мистецтво в контексті STEAM-освіти. Міжгалузева взаємодія та практична реалізація	1	1	1		3
Разом за модулем	5	6	4	0	15
МОДУЛЬ 2. Технології реалізації сучасних підходів у викладанні мистецтва					
Тема 2.1. Технологія проблемного навчання у мистецькій діяльності учнівства	1	1	1		3
Тема 2.2. Проєктне навчання: мистецькі проєкти та перформативні практики	1	1	1		3
Тема 2.3. Кооперативне навчання як модель організації спільної мистецької діяльності	1	1			2
Тема 2.4. Технологія глибинного навчання: розвиток критичного й креативного мислення через мистецтво	1	1			2
Тема 2.5. Конструювання компетентісно орієнтованих завдань з мистецтва для 7-9 класів	1	1	1		3
Разом за модулем	5	5	3	0	12
Підсумкові заходи					
Діагностування результатів навчання				1	1

Рефлексія якості навчання за програмою курсу				1	1
Усього	10	11	7	2	30

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

МОДУЛЬ 1. Теоретико-методологічні засади сучасних підходів у мистецькій освітній галузі

Тема 1.1. Підхід як стратегія навчання. Зміна освітніх пріоритетів у НУШ

Сутність поняття «підхід» у педагогіці. Трансформація цілей навчання: від трансляції знань до формування життєвих спроможностей. Мистецька освіта як засіб формування м'яких навичок (soft skills). Автономія вчителя у виборі модельних програм та конструюванні навчального плану. Роль мистецтва у плеканні національної ідентичності та європейських цінностей.

Тема 1.2. Компетентнісний та діяльнісний підходи в мистецькій галузі

Компетентнісний та діяльнісний підходи: від Державного стандарту до уроку. Нормативно-правове забезпечення (Державний стандарт). Структура мистецької компетентності. Діяльнісний цикл навчання: «відчуваю – пізнаю – творю – рефлексую». Організація активного сприймання та практичного художнього моделювання. Впровадження ігрових технік та симуляцій у мистецьке навчання.

Тема 1.3. Особистісно орієнтований та інтегративний підходи у навчанні мистецтва

Методика формування 11 ключових компетентностей засобами мистецтва. Наступність у навчанні: як складність художніх задач зростає від 7 до 9 класу.

Педагогіка партнерства: взаємодія «вчитель–учень/учениця–батьки». Індивідуальна освітня траєкторія учня/учениці. Адаптація та модифікація завдань для учнівства з особливими освітніми потребами в мистецькій діяльності.

Психологічне розвантаження та арт-терапевтичні елементи на уроці. Створення безпечного, вільного від дискримінації творчого простору.

Тема 1.4. Мистецтво в контексті STEAM-освіти. Міжгалузева взаємодія та практична реалізація

Філософія STEAM: мистецтво (Art) як міст між наукою та технологіями. Міжгалузеві зв'язки: мистецтво і математика (пропорції, ритм), мистецтво і фізика (акустика, оптика). Дизайн-мислення як метод розв'язання реальних проблем. Проєктування інтегрованих уроків/модулів. Цифрове мистецтво та штучний інтелект у творчих проєктах.

МОДУЛЬ 2. Технології реалізації сучасних підходів у викладанні мистецтва

Тема 2.1. Технологія проблемного навчання у мистецькій діяльності учнівства

Мистецтво як простір для запитань, а не лише відповідей: зміна ролі вчителя з джерела істини на модератора пошуку. Стратегія створення проблемних ситуацій через аналіз та інтерпретацію творів мистецтва. Формування в учнівства уміння ставити відкриті запитання до творів мистецтва. Проблемне завдання як імпульс до власної творчості.

Методи критичного аналізу медіаконтенту (візуальна та аудіальна грамотність). Деконструкція медіаповідомлень, розпізнавання маніпуляцій у візуальних образах та звуковому супроводі.

Технологія розвивального навчання мистецтва: дискусія як інструмент формування художнього та критичного мислення. Технологія проведення мистецьких дебатів.

Тема 2.2. Проєктне навчання: мистецькі проєкти та перформативні практики

Типологія проєктів у 7-9 класах від індивідуальних творчих кейсів до масштабних соціальних та міжпредметних проєктів (наприклад, «Мистецтво в архітектурі мого міста» або «Еко-арт»).

Перформативні практики, впровадження елементів театру, флешмобів та інсталяцій як форми творчого вислову підлітків. Проєктування «мистецького продукту» для певної аудиторії.

Цифровий супровід, використання онлайн-дощок (Padlet, Miro) для візуалізації етапів проєкту. Документування творчого процесу (арт-буки, відеощоденники)

Тема 2.3. Кооперативне навчання як модель організації спільної мистецької діяльності

Принципи кооперації через розподіл ролей у творчих групах (мистецтвознавець, дизайнер, сценарист, технічний редактор). Взаємозалежність та індивідуальна відповідальність.

Форми взаємодії: робота в малих групах над створенням спільної композиції, ансамблеве музикування, колективне обговорення творчих ескізів.

Мистецька фасилітація як вчителю керувати груповою динамікою, уникати конфліктів та стимулювати внесок кожного учня у спільний результат.

Тема 2.4. Технологія глибинного навчання: розвиток критичного й креативного мислення через мистецтво

Сутність глибинного навчання як занурення в контексти, пошук особистісних сенсів, перенесення отриманого досвіду в нові ситуації.

Розвиток критичного мислення під час аналізу твору мистецтва через призму історичного контексту, авторського задуму та власних емоцій. Техніки «Бачу – думаю – дивуюся/слухаю».

Розвиток креативності: дивергентне мислення, подолання художніх стереотипів. Дизайн-мислення як метод розв'язання творчих завдань: емпатія, генерація ідей, прототипування.

Тема 2.5. Конструювання компетентнісно орієнтованих завдань з мистецтва для 7-9 класів

Структура завдання: контекст (життєва ситуація), наявність проблеми, очікуваний результат (мистецький продукт чи висновок).

Рівнева диференціація: розроблення завдань на розпізнавання, порівняння, інтерпретацію та створення оригінального художнього образу мовами різних видів мистецтв.

Формувальне оцінювання, розробка критеріїв оцінювання (рубрик) разом з учнями й ученицями. Використання різних чек-листів, карток самооцінювання та технік швидкого зворотного зв'язку).

Особливості розробки та проведення практичних завдань, що ґрунтуються на життєвому контексті учнівства 7–9 класів. Алгоритм розробки компетентнісно орієнтованих кейс-завдань. Методичні особливості проведення за класами (7 клас – розвиток емоційного інтелекту та STEAM-інтеграція. Завдання спрямовані на вираження власних захоплень та почуттів. 8 клас – дослідження стилів через трансформацію простору. Проектування інтер'єрів, ландшафтів та аналіз візуальної культури міста. 9 клас – моделювання ситуацій у креативних індустріях. Кейси з арт-менеджменту, реклами, саунд-дизайну та моди).

3.1. Орієнтовний перелік практичних завдань

1. **Мистецька панорама змісту.** Дослідження й порівняння модельних навчальних програм мистецької галузі з метою визначення логіки побудови змісту, балансу видів діяльності та інтеграційного потенціалу.
2. **Адаптація змісту.** Модифікація змісту обраної теми уроку для класу з різним рівнем мотивації (30% – висока мотивація, 70% – ігрові методики) діяльнісно-ігровим шляхом.
3. **Мистецький конструктор стратегій.** Розробка банку активностей (дослідницьких, художньо-творчих та критично-аналітичних) для обраної теми («Музика в кіно», «Стріт-арт» тощо), що реалізують компетентнісний підхід НУШ.
4. **Формула інтеграції.** Проектування мініпроєкту, у якому мистецтво органічно поєднується з іншою освітньою галуззю (природничою, мовно-літературною або STEM), демонструючи зв'язок мистецтва з наукою та історією.
5. **Рубрикатор успіху.** Розробка критеріїв оцінювання конкретного виду художньо-практичної діяльності (цифровий малюнок, вокал, дизайн), спираючись на ціннісні орієнтири НУШ та обраної програми.
6. **Інклюзивна стратегія.** Розробка плану адаптації навчального завдання для учня з особливими освітніми потребами (наприклад, із РАС), враховуючи його сенсорну чутливість та інтерес до цифрових технологій.
7. **Канал підтримки.** Складання зразка формувального оцінювання за методикою позитивного підкріплення: поєднання похвали, м'якої корекції та емоційної підтримки в роботі з учнівством.
8. **Мистецький Instagram-профіль.** Розробка візуального шаблону та контенту профілю відомого митця чи мисткині (еволюція стилю, творчі

пошуки у «сторіз»), що дозволяє учням глибше зануритися в біографію автора.

9. **Меню вибору.** Проектування комплексної діагностувальної роботи, структурованої за групами результатів навчання, що передбачає варіативність завдань за рівнями складності та форматами виконання для реалізації індивідуальної траєкторії учня чи учениці.
10. **Різнорівневі інструкції.** Розробка підказок для виконання практичної роботи (наприклад, орнаменту) для трьох груп: від створення авторського символу до роботи з готовим шаблоном-сіткою.

3.2. Орієнтовний перелік питань для самостійного опрацювання

1. Державні вимоги до результатів навчання та змісту мистецької галузі (7–9 класи).
2. Трансформація уроку мистецтва: перехід до діяльнісної парадигми НУШ.
3. Арттерапевтичні та здоров'язбережувальні технології в умовах воєнного стану.
4. Медіаграмотність та кібербезпека в шкільній мистецькій освіті: виклики III та соцмереж.
5. Інструментарій інклюзії та безбар'єрності навчання мистецтва.
6. Індивідуальна освітня траєкторія: використання глобальних та вітчизняних мережевих ресурсів.
7. Естетизація освітнього простору через взаємодію в системі педагогіки партнерства

4. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ І ДЖЕРЕЛ

Нормативно-правові документи

1. Концепція реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року : розпорядження КМУ від 14.12.2016 № 988-р. URL : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/988-2016> (дата звернення 17.12.2025)
2. Про деякі питання державних стандартів повної загальної середньої освіти : Постанова КМУ від 30.09.2020 № 898 (зі змінами, внесеними згідно з Постановою КМУ від 30.08.2022 №972). URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/898-2020-%D0%BF#n16> (дата звернення 17.12.2025)
3. Про забезпечення психологічного супроводу учасників освітнього процесу в умовах воєнного стану в Україні : Лист МОН від 29.03.2022 № 1/3737-22. URL : <https://bit.ly/3XFHwca> (дата звернення 20.12.2025)
4. Професійний стандарт за професіями «Вчитель закладу загальної середньої освіти» : наказ МОН України від 29.08.2024. № 1225. URL: https://register.nqa.gov.ua/uploads/0/646-ilovepdf_merged.pdf (дата звернення 17.12.2025)
5. Рекомендації щодо оцінювання результатів навчання здобувачів освіти відповідно до Державного стандарту базової середньої освіти: наказ

МОН України від 02.08.2024 № 1093. URL: <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennia-rekomendatsii-shchodo-otsiniuvania-rezultativ-navchannia> (дата звернення 20.12.2025)

6. Типова програма підвищення кваліфікації вчителів закладів загальної середньої освіти, які впроваджують новий Державний стандарт базової середньої освіти» : наказ МОН від 12.10.2022 № 904 URL : <https://mon.gov.ua/npa/pro-zatverdzhennya-tipovoyi-programi-pidvishennya-kvalifikaciyi-vchiteliv-zakladiv-zagalnoyi-serednoyi-osviti-yaki-vprovadzhuyut-novij-derzhavnij-standart-bazovoyi-serednoyi-osviti> (дата звернення 17.12.2025)

Основна література

1. Кобинець Я. Підходи Нової української школи, або Шлях до дитячого серця. URL: <https://www.schoollife.org.ua/pidhody-novoyi-ukrayinskoyi-shkoly-abo-shlyah-do-dytyachogo-sertsya/> (дата звернення: 17.12.2025).
2. Методики психологічного супроводу педагогічних працівників зі створення безпечного освітнього середовища у закладі освіти в умовах війни / за наук. редакцією Н.В. Лунченко; авт. кол.: В.В. Байдик, Ю.П. Гопкало, Ю.А. Луценко, Р.А. Мороз, М.В. Саврасов: НАПН України, Укр. наук.-метод. центр практ. психол. і соц. роботи. Київ : УНМЦ практичної психології і соціальної роботи, 2025. 157 с.
3. Масол Л. М. Методика навчання мистецтва в основній школі : методичний посібник. Київ: Генеза, 2022. 144 с.
4. Модельні навчальні програми. URL: <https://imzo.gov.ua/model-ni-navchal-ni-prohramy/> (дата звернення: 17.12.2025).
5. Олексюк О. М. Педагогіка мистецтва : теорія та методика викладання мистецьких дисциплін : підручник. Київ : Ліра-К, 2021. 248 с.
6. Проводимо успішний тренінг: НУШ у 7–9 класах : [навчальний посібник] / М. Блажко, А. Ворожбит, Ю. Гайдученко та ін. ; за заг. ред. Р. Шиян. Київ : [б. в.], 2025. 127 с.
7. Проводимо успішний тренінг: НУШ у 7-9 класах у мистецькій галузі : посіб. / Г. Кізілова, Л. Боднарюк, А. Махмутова. Київ : [б. в.], 2025. 132 с.

Додаткова література

1. Максименко Д. Психологічні особливості криз підлітка. Київ: Центр учбової літератури, 2020. с. 200.
2. Освіта нового покоління: ТОП-5 можливостей III. URL: <https://bit.ly/4gnlfXw> (дата звернення: 17.12.2025).
3. Формувальне оцінювання: означення, техніки і інструменти [Електронний ресурс] : [блог] : україн. версія - Режим доступу : <https://formativeasua.blogspot.com/> (дата звернення: 17.12.2025).